

DZIEJE

PL ISSN 0419-8824

INDEKS 355682

NAJNOWSZE

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

KWARTALNIK
POŚWIĘCONY
HISTORII
XX WIEKU

3-2012

**POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII**

DZIEJE NAJNOWSZE

**Rocznik XLIV
2012
3**

WARSZAWA 2012

„Dzieje Najnowsze”
Założone w 1969 r. przez Tadeusza Jędruszczyka,
Czesława Madajczyka i Witolda Stankiewicza

Wydanie publikacji dofinansowane przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego
(Umowa nr 514/P–DUNdem/2012)

KOMITET REDAKCYJNY

Idesbald Goddeeris, Krzysztof Kawalec, Marek Kornat, Piotr Madajczyk,
Wojciech Materski, Jan Molenda, Władimir Niewieżyn, Andrzej Nowak, Wojciech Rojek,
Dušan Šeges, Andrzej Suchcitz, Ryszard Sudziński, Włodzimierz Suleja,
Małgorzata Willaume, Michihiro Yasui, Elżbieta Znamierowska–Rakk

REDAKCJA

Andrzej Chojnowski, Małgorzata Gmurczyk–Wrońska (sekretarz),
Marek K. Kamiński, Andrzej Koryn, Rafał Stobiecki, Jacek Tebinka,
Tadeusz Wolsza (redaktor naczelny)

TŁUMACZ

Aleksandra Rodzińska–Chojnowska

ADRES REDAKCJI

Instytut Historii PAN
00–272 Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31, tel. 22 831–02–61

ISSN 0419–8824

© Instytut Historii PAN & Wydawnictwo DiG, 2012

Wydawnictwo DiG Sp.j.
PL 01–524 Warszawa, al. Wojska Polskiego 4
tel./fax (+4822) 839–08–38
e–mail: biuro@dig.pl <http://www.dig.pl>

Druk cyfrowy: RYKO w Karczewie

Spis treści

STUDIA I ARTYKUŁY

Anna Ambrochowicz–Gajownik — <i>Powstanie Konsulatów Honorowych II RP w Afryce Północnej — wybrane problemy</i>	3
Małgorzata Gmurczyk–Wrońska — <i>Negocjacje polsko–sowieckie o pakt o nieagresji w roku 1927 i w latach 1931–1932</i>	21
Marek Kazimierz Kamiński — <i>Czechosłowackie i sowieckie reakcje na polsko–niemiecką deklarację o niestosowaniu przemocy z 26 I 1934 r.</i>	53
Piotr Kołakowski — <i>Działalność placówki wywiadowczej „Lecomte” Oddziału II Sztabu Głównego WP w Paryżu 1936–1939</i>	61
Piotr Łysakowski — <i>Mord na lwowskich profesorach — lipiec 1941 r.</i>	71
Paweł Sękowski — <i>Działalność przedstawicieli dyplomatycznych i konsularnych władz warszawskich Rzeczypospolitej Polskiej we Francji w latach 1944–1947</i>	93

PRZEGLĄD BADAŃ

Zygmunt Zieliński — <i>Narodziny legendy. Pius XII, jakiego nie było</i>	109
Paweł Jaworski — <i>Raoul Wallenberg — co nowego?</i>	121

ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

Halina Parafianowicz — <i>Czy Ameryka była, a może przestała być wyjątkowa? Kilka słów o amerykańskiej wyjątkowości</i>	131
Wanda Jarząbek — <i>Niewykorzystana szansa? Recenzja z tomów dla okresu PRL serii wydawniczej „Polskie Dokumenty Dyplomatyczne”, redaktor naczelny Włodzimierz Borodziej</i>	140

* * *

<i>Polska dyplomacja na Wschodzie w XX — początkach XXI wieku</i> , pod red. Henryka Strońskiego i Grzegorza Seroczyńskiego — Wojciech Skóra	154
Julia Kantor, Mariusz Wołos, <i>Trieugolnik Moskwa — Warszawa — Berlin. Oczerki historii sowietyko–polsko–germańskich relacji w 1918–1939 gg.</i> — Wojciech Materski	159

Henryk Walczak, <i>Sojusz z Rumunią w polskiej polityce zagranicznej w latach 1918–1931</i> — Henryk Bułhak	165
Paweł Letko, <i>W służbie II Rzeczypospolitej. Działalność kombatanów polskich na forum międzynarodowym</i> — Włodzimierz Suleja	169
Nikita Wasiljewicz Pietrow, <i>Pałaczi. Oni wypełniali zakazy Stalina</i> — Wojciech Materski	171
Bartosz Kruszyński, <i>Kariery oficerów w II Rzeczypospolitej</i> — Dariusz Fabisz	180
Piotr Kołakowski, <i>Czas próby. Polski wywiad wojskowy wobec groźby wybuchu wojny w 1939 roku</i> — Andrzej Krzak	185
Jan Żaryn, „ <i>Taniec na linie, nad przepaścią</i> ”. <i>Organizacja Polska na wychodźstwie i jej łączność z krajem w latach 1945–1955</i> — Tadeusz Wolsza	193
Vladimir Tismăneanu, <i>Stalinizm na każdą okazję. Polityczna historia rumuńskiego komunizmu</i> , przeł. Piotr Nowakowski — Dariusz Kałan	197
Radosław Zenderowski, <i>Religia a tożsamość narodowa i nacjonalizm w Europie Środkowo–Wschodniej. Między etnicyzacją religii a sakralizacją etosu (narodu)</i> — Michał Jarnecki	202
Daniel Limberger, <i>Polen und der Prager Frühling 1968. Reaktionen in Gesellschaft, Partei und Kirche</i> — Bartosz Kaliski	206

Wśród naszych Autorów m.in.:

Mgr Anna Ambrochowicz–Gajownik — pracownik Biblioteki Uniwersyteckiej Uniwersytetu Warmińskiego–Mazurskiego w Olsztynie

Dr Henryk Bułhak — emerytowany pracownik naukowy Biblioteki Narodowej w Warszawie

Dr Dariusz Fabisz — adiunkt w Instytucie Historii Uniwersytetu Zielonogórskiego

Dr hab. Małgorzata Gmurczyk–Wrońska — profesor nadzwyczajny w Instytucie Historii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie

Dr hab. Michał Jarnecki — profesor nadzwyczajny na Wydziale Pedagogiczno–Artystycznym Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu. Filia w Kaliszu

Dr hab. Wanda Jarząbek — profesor nadzwyczajny w Instytucie Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk w Warszawie

Dr hab. Paweł Jaworski — profesor nadzwyczajny w Instytucie Historycznym Uniwersytetu Wrocławskiego

Dr Bartosz Kaliski — adiunkt w Instytucie Historii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie

Mgr Dariusz Kałan — doktorant w Szkole Nauk Społecznych Instytutu Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie

Prof. zw. dr hab. Marek Kazimierz Kamiński — w Instytucie Historii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie

Dr hab. Piotr Kołakowski — profesor nadzwyczajny w Instytucie Historii Akademii Pomorskiej w Słupsku

Dr Andrzej Krzak — adiunkt w Instytucie Historii i Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Szczecińskiego

Prof. zw. dr hab. Wojciech Materski — w Instytucie Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk w Warszawie

Prof. dr hab. Halina Parafianowicz — w Instytucie Historii i Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Białostockiego

Mgr Paweł Sękowski — doktorant w Instytucie Historii Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie i Université Paris Sorbonne — Paris IV

Dr hab. Wojciech Skóra — profesor nadzwyczajny w Instytucie Historii Akademii Pomorskiej w Słupsku

Prof. dr hab. Włodzimierz Suleja — dyrektor Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej we Wrocławiu

Prof. zw. dr hab. Tadeusz Wolsza — w Instytucie Historii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie

Ks. prof. dr hab. Zygmunt Zieliński — w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Chełmie

Informacja dla autorów „Dziejów Najnowszych”

Redakcja zwraca się do wszystkich autorów o stosowanie następujących rygorów, dotyczących formy tekstów nadsyłanych do druku w naszym piśmie:

1. Wszystkie teksty należy składać na dyskietkach w formacie PC lub MAC oraz w dwu egzemplarzach, przepisanych według obowiązujących norm: na stronie po 30 wierszy po ok. 60 znaków, z marginesem z lewej strony szerokości 4–5 cm. Poprawki i uzupełnienia powinny być ograniczone do minimum i nie mogą przekraczać trzech na jednej stronie; nie stosujemy żadnych podkreśleń.

2. Układ pierwszej strony artykułu i artykułu recenzyjnego (tj. obszerniejszej, polemicznej recenzji) powinien wyglądać następująco: z lewej strony u góry imię i nazwisko autora oraz dokładny adres, poniżej tytuł na środku strony (na osi). Wszystkie te elementy należy pisać pismem tekstowym, nie zaś samymi wielkimi literami.

3. W recenzji ponad tekstem należy umieścić kolejno: imię (w formie rozwiniętej) i nazwisko autora recenzowanej pracy, jej tytuł i ewentualnie podtytuł (według strony tytułowej); jeśli recenzja dotyczy pracy zbiorowej, wówczas po tytule należy podać imię i nazwisko redaktora; następnie — w przypadku pracy wielotomowej — liczbę tomów lub części (np. t. I–II) cyframi rzymskimi i dalej: miejsce i rok wydania, nazwę wydawcy, na ostatnim miejscu liczbę stron. Imię i nazwisko autora recenzji — na końcu tekstu z prawej strony (oraz dokładny adres).

4. Teksty do działu „Życie naukowe” zawierają tytuł (na osi); podpis autora jak w recenzji.

5. Wspomnienia pośmiertne: w tytule imię i nazwisko osoby, której tekst dotyczy, pod nim w nawiasach dokładne daty życia; podpis autora jak w recenzji.

6. Przypisy następują w maszynopisie po tekście zasadniczym, od nowej strony. Numery przypisów należy umieszczać we frakcji górnej, bez nawiasów lub kropek, w wierszu z wcięciem akapitowym. Odnośniki do przypisów w tekście są umieszczane przed kropką kończącą zdanie (z wyjątkiem, gdy kończy je skrót: w. — wiek lub r. — rok) albo przed przecinkiem wewnątrz zdania (z wyjątkiem, gdy muszą być umieszczone między słowami, których nie oddziela przecinek).

7. W tekstach zasadniczych przyjmujemy ogólnie przyjęte skróty (np. itp., m.in., rkps, mps, t., z., etc.), a także z reguły: r. (rok) i w. (wiek), inne w miarę potrzeby. Nazwy miesięcy podajemy cyfrą rzymską wówczas, gdy występują wraz z dniem i rokiem (bez oddzielających je kropek), w innych przypadkach w ich brzmieniu słownym (16 V 1935 r.; 16 maja; w maju 1935 r.).

8. W przypisach stosujemy skróty jak w punkcie 7., dopuszczalne są także inne skróty, przyjęte w historycznych opracowaniach specjalistycznych, jednak z wyjaśnieniem znaczenia w pierwszym przypadku ich zastosowania. Tytuły czasopism i serii wydawniczych piszemy w cudzysłowie; po tytule publikacji zamieszczonej w opracowaniu zbiorowym piszemy po przecinku — w: (bez nawiasów prostokątnych). Tomy i roczniki periodyków i innych publikacji podajemy cyframi rzymskimi; zeszyty, numery i części — arabskimi.

9. Wszystkie nadesłane do redakcji teksty odbiegające swoją zewnętrzną formą od powyższych zasad będą zwracane autorom do właściwego przygotowania i ponownego przepisania.

10. Redakcja prosi o dołączenie do artykułów streszczeń o objętości 1 strony maszynopisu na tej samej dyskietce co artykuł.

Warunki prenumeraty

Wpłaty na prenumeratę przyjmowane są co kwartał. Cena prenumeraty krajowej wynosi: na **2012 r. — 21 zł** (w tym 5% VAT).

Cena prenumeraty ze zleceniem dostawy za granicę jest powiększona o rzeczywisty koszt wysyłki.

Prenumerata krajowa: zamówienia na prenumeratę przyjmują **Zespoły Prenumeraty** właściwe dla miejsca zamieszkania klienta.

www.prenumerata.ruch.com.pl

Prenumerata ze zleceniem wysyłki za granicę: informacji o warunkach prenumeraty i sposobie zamawiania udziela

RUCH S.A. Biuro Kolportażu — Zespół Obrotu Zagranicznego,

ul. Annopol 17a, 03-236 Warszawa

tel. +48 (22) 693 67 75, +48 (22) 693 67 82, +48 (22) 693 67 18

www.ruch.pol.pl

Telefoniczne Biuro Obsługi Klienta 0801 800 803 — koszt połączenia wg taryfy operatora.

Subscribe:

You are very welcome to contact us

via phone: +48 22 693 72 76,

via e-mail: emilia.pietrzykowska@ruch.com.pl

Wpłaty w PLN na konto w banku PEKAO S.A. IV O/Warszawa, No. 68 1240 1053 1111 0000 0443 0494 lub w kasie Zespołu.

Dokonując wpłaty za prenumeratę w banku czy też w Urzędzie Pocztowym należy podać: nazwę naszej firmy, nazwę banku, numer konta, czytelny pełny adres odbiorcy za granicą, okres prenumeraty, rodzaj wysyłki (p-tą priorytetową czy ekonomiczną) oraz zamawiany tytuł.

Warunkiem rozpoczęcia wysyłki prenumeraty, jest dokonanie wpłaty na nasze konto.

Prenumerata opłacana w dewizach przez odbiorcę z zagranicy: przelewem na nasze konto w banku, SWIFT banku: PKOPPLPWXXX

w USD PEKAO S.A. IV O/Wwa IBAN PL 54 1240 1053 1787 0000 0443 0508

w EUR PEKAO S.A. IV O/Wwa IBAN PL 46 1240 1053 1978 0000 0443 0511

po dokonaniu przelewu prosimy o przesłanie kserokopii polecenia przelewu z podaniem adresu i tytułu pod nr faxu (+4822) 532 87 31.

Informujemy, że klienci placący z zagranicy mogą też dokonać wpłaty na prenumeratę kartami kredytowymi VISA, MASTERCARD i AMERICAN EXPRESS w internecie <http://www.ruch.pol.pl>

Dostawa odbywa się pocztą zwykłą w ramach opłaconej prenumeraty, z wyjątkiem zlecenia dostawy pocztą lotniczą, której koszt w pełni pokrywa zleceniodawca.

Terminy przyjmowania wpłat na prenumeratę krajową i zagraniczną:

do 5 XII — na I kw. r. następnego

do 5 VI — na III kw. r. bieżącego

do 5 III — na II kw. r. bieżącego

do 5 IX — na IV kw. r. bieżącego

Bieżące numery oraz wszystkie dostępne od 1999 r. można również kupić lub zamówić w Wydawnictwie DiG:

01-524 Warszawa, al. Wojska Polskiego 4

tel./fax (+4822) 839 08 38

e-mail: dig@dig.pl; <http://www.dig.pl>

Na terenie kraju wpłat można dokonywać także w oddziałach terenowych firmy KOLPORTER S.A., właściwych dla miejsca zamieszkania lub siedziby prenumeratora.

Szczególne informacje — bezpłatna infolinia 0 801 205 555

lub na stronie internetowej <http://www.kolporter.com.pl>

Subscription orders for all the magazines published in Poland available through the local press distributors or directly through the Foreign Trade Enterprise.

CHZ Ars Polona S.A.

03-933 Warszawa, ul. Obrońców 25, Poland

<http://www.arspolona.com.pl>

tel./fax (+4822) 509 86 09

cena 21,00 zł (w tym 5% VAT)
Nakład 500 egz.

WYDAWNICTWO
DiG
www.dig.pl

ISSN 0419-8824

9 1770419 1882122 03